

Dosarul nr.3ra-769/22
2-21072712-3ra-01082022

Prima instanță: Judecătoria Comrat, sediul Central (jud.: V. Hrapacov)
Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (jud.: G. Colev, Ș. Starciuc, A. Curdov)

ÎNCHEIERE

02 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de primarul mun. Ceadâr-Lunga, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească „Centrul Comunitar Anticriză” împotriva Consiliului mun. Ceadâr-Lunga, terț primarul mun. Ceadâr-Lunga cu privire la anularea actului administrativ, împotriva deciziei din 10 mai 2022 a Curții de Apel Comrat, prin care a fost admis apelul depus de Asociația Obștească „Centrul Comunitar Anticriză”, s-a casat hotărârea din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Central și s-a emis o decizie nouă de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La 17 mai 2021, AO „Centrul Comunitar Anticriză” a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Consiliului mun. Ceadâr-Lunga cu privire la anularea actului administrativ.

În susținerea acțiunii reclamanta a indicat că, Centrul Comunitar Anticriză a fost fondat de un grup de persoane, cetățeni ai Republicii Moldova, patrioți ai țării, pe fundalul situației de criză care s-a creat în lume, cât și în Republica Moldova, generate de pandemia de COVID-19, precum și în alte domenii unde era nevoie de suport pentru cetățenii social vulnerabili.

Pentru atingerea scopurilor propuse, Centrul a decis înființarea rutelor social caritabile pentru acordarea suportului cetățenilor nevoiași din UTA Găgăuzia.

Înainte de a fi realizat proiectul social, având lacunele în legislația națională în ceea ce privește o oarecare reglementare în ceea ce ține transportarea caritabilă a persoanelor, s-a adresat la Agenția Națională de Transport Auto pentru ai oferi explicațiile la acest subiect.

Prin răspunsul cu nr.02/1-1-1618 din 16 februarie 2021, Agenția Națională Transport Auto i-a explicat care categorii de transportare a persoanelor necesită autorizare pentru activitatea de transportare.

Referitor la transportarea caritabilă a persoanelor, în răspuns nu s-a menționat drept activitate care ce necesită autorizare și parcurgerea procedurilor permise.

Având la bază răspunsul autorității publice competente, a demarat implementarea proiectului filantropic de transportare gratuită a persoanelor din mun. Comrat și din mun. Ceadâr-Lunga.

A remarcat că, în mun. Comrat proiectul caritabil a găsit suportul atât la nivel al autorităților publice, cât și structurile comerciale, însă în mun. Ceadâr-Lunga a întâmpinat o rezistență puternică din partea administrației publice locale.

Prin decizia nr.7/31.1 din 20 aprilie 2021 a Consiliului mun. Ceadâr-Lunga, Centrul a fost obligat să obțină autorizație și să parcurgă procedura permisivă la consiliul local, conform analogiei subiecților obligați să autorizeze activitatea sa de transportare.

Actul administrativ enunțat a fost întemeiat pe prevederile art.4 lit.b), art.32 alin.(3) și alin.(4), art.38 alin.(4) din Codul transporturilor, art.14 alin.(2) din Legea nr.436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, Regulamentul transporturilor auto de călători și bagaje, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.854 din data de 28 iulie 2006 și art.6 alin.(2) din Legea Republicii Moldova cu privire la organizațiile necomerciale.

Reclamantul a notat că, în toată lumea proiectele filantropice sunt salutate de autorități, organizații necomerciale și cetățeni, pe când reprezentanții administrației publice locale din mun. Ceadâr-Lunga și-au asumat atribuții ale organului legislativ, interpretând normele legale după propria sa convingere în interesul unui agent economic concret.

În viziunea reclamantei, actul administrativ contestat urmează a fi anulat din următoarele motive.

Consiliul mun. Ceadâr-Lunga și-a permis să interpreteze legislația națională, adoptând decizia în favoarea unui agent comercial convenabil și anume, prin obligarea Centrului Comunitar Anticriză să obțină autorizație pentru implementarea proiectului caritabil de transportare gratuită a persoanelor social vulnerabile din mun. Ceadâr-Lunga, deși niciun act normativ în vigoare nu obligă organizația necomercială să obțină o astfel de autorizație.

Mai mult, Consiliul mun. Ceadâr-Lunga, făcând trimitere la prevederile art.4 lit.b) din Codul transporturilor rutiere, totuși nu a concretizat la care aliniat se referă, având în vedere că norma dată de drept conține 3 aliniate.

Totodată, examinând cele trei aliniate ale articolului 4 din Codul transporturilor, transporturile rutiere se clasifică astfel:

1) în raport cu *calificarea comercială a activității*: a) transport rutier contra cost; b) transport rutier în cont propriu; c) transport rutier în interes personal;

2) în raport cu *zona geografică deservită*: a) transport rutier în trafic național (inclusiv local, municipal, raional și interraional); b) transport rutier în trafic internațional; c) transport rutier în trafic transfrontalier;

3) în raport cu *obiectul transportului*: a) transport rutier de mărfuri: – transport rutier de mărfuri generale; – transport rutier de mărfuri perisabile și ușor alterabile; –

transport rutier de mărfuri periculoase; – transport rutier de deșeuri; – transport rutier de animale vii; – transport rutier agabaritic; b) transport rutier de persoane: – transport rutier de persoane prin servicii regulate; – transport rutier de persoane prin servicii regulate speciale; – transport rutier de persoane prin servicii ocazionale, inclusiv turistice; – transport rutier de persoane în regim de taxi.

Așadar, nu este clar pentru care din categoriile de transport rutier Consiliul mun. Ceadâr-Lunga îl obligă să obțină autorizație.

Totodată, art.32 alin.(3) și (4) din Codul transporturilor rutiere, stipulează că, serviciile regulate de transport rutier de persoane în trafic local și municipal se pot administra prin atribuirea acestora în gestiune directă, gestiune delegată sau gestiune mixtă. Alegerea formei de administrare a serviciilor regulate de transport rutier de persoane în trafic local și municipal se face prin hotărâri ale consiliilor locale sau municipale.

Aceste dispoziții legale sunt implementate în coroborare cu aliniatul (2) ale art.32 din Codul transporturilor rutier, care reglementează că, transportul rutier de persoane prin servicii regulate în cadrul unităților teritoriale autonome cu statut juridic special este organizat în condiții similare serviciilor regulate în trafic raional, iar transportul rutier de persoane prin servicii regulate dintre localitățile din cadrul unităților teritoriale autonome cu statut juridic special și localitățile din afara acestora este organizat în condiții similare serviciilor regulate în trafic național interraional și/sau internațional, după caz, conform prezentului cod.

Reclamantul a remarcat că, nu pretinde de a presta servicii de transport rutier regulate în regiunea dată și nici nu afectează rutele regulate din mun. Ceadâr-Lunga, ceea ce denotă că Consiliul mun. Ceadâr-Lunga și-a depășit competența admisă de Codul transporturilor rutiere.

De asemenea, dispozițiile art.38 alin.(4) din Codul transporturilor rutier coroborate cu art.32 alin.(2) din același cod, care reglementează că, organul central de specialitate, consiliile locale, municipale și/sau raionale, după caz, pot decide atribuirea unei rute în întregime, a unor grupuri de rute, a unui grup de curse pe aceeași rută sau a fiecărei curse de pe rută în parte. Gruparea rutelor/curselor se face în cazul necesității atribuirii unei rute neatractive din punct de vedere economic.

Totodată, art.14 alin.(2) din Legea nr.436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, nu prevede dreptul consiliului local de a dirija/reglementa activitatea organizațiilor obștești, cu atât, proiectele de caritate.

Deopotrivă, norma dată de drept nu reglementează stabilirea rutelor sau eliberarea autorizațiilor pentru transportarea gratuită a persoanelor social vulnerabile din regiune, ceea ce denotă că la emiterea deciziei nr.7/31.1 din 20 aprilie 2021, Consiliul mun. Ceadâr-Lunga și-a depășit atribuțiile.

Afară de aceasta, nici concluziile Comisiei pentru organizarea transportatorilor auto de pasageri pe rutele regulate din mun. Ceadâr-Lunga din 14 aprilie 2021 și decizia Consiliului mun. Ceadâr-Lunga nr.6/1 din 13 aprilie 2021, în niciun mod nu acordă dreptul consiliului local de a limita activitatea organizației obștești, obligând-o să obțină autorizație pentru implantare proiectelor de caritate.

În opinia reclamantei, toate prevederile legale folosite de consiliul local din mun. Ceadâr-Lunga pentru a atribui legalitate actului administrativ contestat, reprezintă doar o acoperire pentru acțiunile ilicite ale administrației publice locale.

Cu atât că, dispozițiile art.42 și art.70-84 din Codul transporturilor rutiere, impune obligația de a obține o autorizație pentru efectuarea transportului de persoane doar pentru activitatea contra cost în acest domeniu.

De altfel, consiliul local, cunoscând cu certitudine că Agenția Națională Transport Auto nu eliberează autorizații pentru efectuarea serviciului gratuit de transport de persoane, totuși prin decizia contestată obligă organizația necomercială pe o cale din start eronată.

Pe lângă acestea, la implementarea proiectului de caritate, s-a bazat exclusiv pe răspunsul nr.02/1- 1-1618 din 16 februarie 2021 al Agenției Naționale Transport Auto vizat supra.

În contextul enunțat, AO „Centrul Comunitar Anticriză” a solicitat admiterea acțiunii, recunoașterea deciziei nr.7/31.1 din 20 aprilie 2021 a Consiliului mun. Comrat, ca fiind ilegală, cu anularea acesteia.

Prin încheierea din 07 iunie 2021 Curții de Apel Comrat a fost atras în proces în calitate de terț, primarul mun. Ceadâr-Lunga.

Prin hotărârea din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Central a fost respinsă acțiunea depusă de AO „Centrul Comunitar Anticriză” ca neîntemeiată.

La 08 decembrie 2021, AO „Centrul Comunitar Anticriză” a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 14 februarie 2022, a prezentat motivarea apelului, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 10 mai 2022 a Curții de Apel Comrat a fost admis apelul depus de AO „Centrul Comunitar Anticriză”. S-a casat hotărârea din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central și s-a emis o decizie nouă de admitere parțială a acțiunii depuse de AO „Centrul Comunitar Anticriză”. A fost anulată decizia nr.7/31.1 din 20 aprilie 2021 a Consiliului mun. Comrat „Cu privire la examinarea cererii AO „Centrul Comunitar Anticriză”, ca fiind ilegală. În rest, în partea recunoașterii ca ilegale a actului administrativ, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Instanța de apel a motivat decizia prin faptul că, AO „Centrul Comunitar Anticriză” este o organizație necomercială și nu poate fi atribuită unui agent economic, întrucât punctul de pornire pentru determinarea noțiunii agentului economic servește activitatea ce aduce acestuia un venit (profit).

Instanța de apel a remarcat că, în speță, nu se constată faptul unei activități economice din partea organizației necomerciale.

Totodată, filantropia reprezintă o activitate ce se desfășoară de către persoane fizice și juridice benevol și constă în acordarea de mijloace financiare sau de alte bunuri pentru susținerea unor lucrări sau acordarea de servicii și a unui alt tip de suport. Diferit de activitatea de sponsorizare, persoana filantroapă nu așteaptă un profit din acțiunile proprii și nici nu pretinde la aceasta, chiar dacă un asemenea profit survine.

În vederea realizării scopurilor sale statutare, organizația necomercială poate desfășura orice gen de activitate neinterzisă de lege. Organizația necomercială este în drept să desfășoare activitate economică, inclusiv de antreprenariat social. Activitatea economică poate fi exercitată fie nemijlocit de către organizația necomercială, fie prin constituirea persoanelor juridice cu scop lucrativ. Activitatea organizației necomerciale care, conform legii, este supusă licențierii poate fi practică doar după obținerea licenței.

De asemenea, instanța de apel a accentuat că, art.27 alin.(1) din Codul transporturilor rutiere stipulează că, înregistrarea oficială oferă titularului dreptul să desfășoare, fără obținerea oricărei alte autorizări, următoarele activități de transport rutier în trafic național: a) *transport rutier contra cost de mărfuri*; b) *transport rutier contra cost de persoane prin servicii ocazionale*; c) *transport rutier contra cost de persoane în regim de taxi*.

În același timp, prevederile art.27 alin.(3) din Codul transporturilor rutiere mai oferă titularului dreptul de a efectua transport rutier din cont propriu.

Instanța de apel a subliniat că, art.27 alin.(3) din Codul transporturilor rutiere nu obligă organizația necomercială să obțină o autorizație oficială pentru a efectua transport rutier din cont propriu.

Cu atât că, niciuna din condițiile enumerate la art.5, art.27 alin.(3) și art.42 alin.(1) din Codul transporturilor rutiere, nu sunt aplicabile speței, în partea realizării unui scop filantropic de transportare a păturilor vulnerabile ale populației.

Mai mult, toate condițiile se atribuie unei activități comerciale ale unei întreprinderi, dar nu la o activitate filantropică a unei organizații necomerciale.

Pe lângă aceasta, dispozițiile legale vizate supra se referă la o activitate secundară sau suplimentară activității principale a întreprinderii sau a agentului economic, scopul căruia este obținerea unui profit. Or, intenția AO „Centrul Comunitar Anticriză” de a efectua transportarea caritabilă a păturilor social-vulnerabile din regiunea respectivă, nu cade sub incidența art.42 din Codul transporturilor rutiere.

Distinct, instanța de apel a menționat că la actele cauzei se regăsește răspunsul Agenției Naționale Transport Auto, la demersul nr.1358 din 30 aprilie 2021 înaintat de Primăria mun. Ceadâr-Lunga, din care rezultă că genul de activitate al AO „Centrul Comunitar Anticriză” nu se regăsește în textul Codului transporturilor rutiere, respectiv, în competența Agenției nu intră nici înregistrarea acestei organizații în Registrul operatorilor de transport auto, precum și nici eliberarea acesteia unei autorizații în acest scop.

Din cele menționate, instanța de apel a concluzionat asupra netemeinicii deciziei nr. 7/31.1 din 20 aprilie 2021 a Consiliului mun. Ceadâr-Lunga, cu dispunerea anulării acesteia ca fiind ilegală.

Cât privește pretenția AO „Centrul Comunitar Anticriză” privind recunoașterea actului administrativ contestat ca ilegal, instanța de apel a considerat-o neîntemeiată, din motiv că acest gen de cerințe nu sunt reglementate de prevederile Codului administrativ.

La 27 iunie 2022, prin intermediul oficiului poștal, primarul mun. Ceadâr-Lunga a depus la Curtea de Apel Comrat, apelul împreună cu motivarea, solicitând admiterea

acestui, casarea deciziei din 10 mai 2022 a Curții de Apel Comrat, cu emiterea unei decizii noi, prin care să fie menținută hotărârea din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, pe care o consideră legală și întemeiată.

În susținerea recursului, primarul mun. Ceadâr-Lunga a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Comrat a examinat superficial prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, nu au fost dovedite circumstanțele considerate de instanța de apel ca fiind stabilite, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material, în special eronat au fost interpretate prevederile art.5 din Codul transporturilor rutiere, or, potrivit normei date de drept, prin noțiunea de *transport rutier ilicit* se înțelege - operațiune de transport rutier efectuată de către o persoană fizică sau juridică care nu este înregistrată în modul stabilit de prezentul cod sau de către o persoană înregistrată în Registrul operatorilor de transport rutier care nu deține autorizația de transport rutier de persoane prin servicii regulate pentru ruta pe care activează ori, în cazul transportului rutier de persoane prin servicii ocazionale, nu deține carnetul INTERBUS, autorizația pentru serviciul ocazional neliberalizat sau lista de control, după caz. Transportul rutier de persoane în regim de taxi efectuat pe trasee fixe, prestabilite de taximetrist, care depășesc localitatea unde este înregistrată întreprinderea se consideră de asemenea transport rutier ilicit.

Prin urmare, activitatea desfășurată de AO „Centrul Comunitar Anticriză” cade sub incidența normei date de drept, precum și a art.197 alin.(4)-(6) din Codul transporturilor rutiere.

Situația cu transportul gratuit de pasageri, efectuat din contul AO „NAȘ,, (AO „Centrul Comunitar Anticriză”) pe rutele, stabilite după operatorul de transport SRL „TARGATRANS-COM” în mun. Ceadâr-Lunga, a făcut dezordine în cursele autobuzelor operatorului de transport, care deservește rutele acestea, întrucât autobuzul de pasageri „FORD TRANZIT”, nr./î EWM 090, a efectuat și efectuează până în prezent transportarea de pasageri la opririle publice pe ruta autobuzelor ale lui SRL „TARGATRANS-COM”.

Ca urmare, aceste autobuze circulă aproape fără pasageri, ce a cauzat operatorului de transport pierderi considerabile, din care motive autoritățile locale au fost nevoite să acorde asistență financiară operatorului respectiv de transport păgubit, pentru susținerea activității acestuia, din care considerente buget local a avut de suportat cheltuieli enorme.

În legătură cu eficientizarea activităților de transport de pasageri în trafic local, ținând cont de acțiunile necoordonate ale AO „Centrul Comunitar Anticriză”, Consiliul mun. Ceadâr-Lunga a adoptat decizia nr.7/31.1 din 20 aprilie 2021, prin care a dat explicații intimatei cu privire la necesitatea obținerii autorizației pentru activitatea de transport auto de pasageri, în conformitate cu legislația în vigoare a Republicii Moldova și doar după obținerea documentelor permissive eliberate de Agenția Națională Transport Auto (ANTA) și alte autorități competente, de a permite AO „NAȘ” din cont propriu, cu titlu gratuit, transportul de pasageri a categoriilor defavorizate ale populației pe teritoriul mun. Ceadâr-Lunga, specificată în partea a 2-a a acestei decizii.

În același timp, actul administrativ contestat nu interzice intimatei transportul gratuit de pasageri. Presupusa „omisiune” în legislație, la care face referire intimata în partea nereglementată, transporturilor rutiere de pasageri în bază de caritate, nu acordă temeuri de drept pentru ocupare astfel tip de activitate, pentru care este necesară de întrunit o serie de condiții.

Chiar și în situația în care, AO „Centru Comunitar Anticriză” desfășoară antreprenoriat social, totuși activitatea acesteia se încadrează în Legea nr.845 din 03 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, unde la art.11, se statuează că, antreprenorialul social este o activitate de antreprenoriat al cărei scop principal este soluționarea unor probleme sociale în interesul comunității. Prevederile cap. I-VI se aplică activității antreprenoriat social în măsura în care nu contravin prevederilor capitolului VII.

De asemenea, art.7 din aceeași lege prevede că, întreprinderea în conformitate cu legislația în vigoare, este obligată să obțină licențe pentru genurile de activitate care se desfășoară bază de licență.

La fel, instanța de apel nu a ținut cont de prevederile art.10, art.36¹ din Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, art.2, art.4¹ alin.(1) din Legea nr.160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Or, eliberare, prelungire, suspendare și revocare autorizațiilor și licențelor se efectuează în conformitate cu procedurile și regulile stabilite pentru actele permissive de către prezenta lege, cu excepția dispozițiilor speciale stabilite de capitolele II și III sau de legi care reglementează activitatea Anexa nr.1 din legea specificată.

Prin urmare, conform secțiunii II din anexa specificată „Acte permissive, care se atribuie la autorizații”, sub nr.32, este indicată „Autorizație pentru transport auto de pasageri pe rutele regulate (de trafic internațional sau național: local, municipal, raional și internațional), unde în calitate de organ emitent este indicată Agenția Națională de Transport Auto.

La 03 august 2022, întru respectarea dreptului părților la un proces echitabil, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa AO „Centrul Comunitar Anticriză” copia recursului depus de primarul mun. Ceadâr-Lunga, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, notificată ultimei la 10 august 2022, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de expediere și avizul poștal de recepție anexate la actele cauzei, însă intimatul nu a depus referință (f.d.144-145).

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) și (2) lit.d) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.245 alin.(1).

Conform art.245 alin.(1) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Totodată, potrivit alin.(2) al art.245 din Codul administrativ, motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Norma dată de drept presupune că, recursul inițial se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea dispozitivului deciziei instanței de apel, iar partea motivată a recursului urmează să fie prezentată la Curtea Supremă de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei integrale a instanței de apel.

Totodată, legiuitorul a prevăzut că în situația când recursul din start conține și motivarea acestuia, el se depune direct la instanța de apel.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art. 111 alin. (1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit

cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Potrivit art.223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

În conformitate cu art.96 alin.(1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Conform art.97 alin.(1)-(3) din Codul administrativ, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Notificarea se face în cazurile prevăzute de lege sau prin dispoziția autorității publice. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Iar, reieșind din prevederile art. 109 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, un înscris poate fi notificat prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție. Pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.

Din actele cauzei cert rezultă că la *10 mai 2022* Curtea de Apel Comrat a pronunțat, în ședință publică, dispozitivul deciziei (f.d. 150).

Ține de menționat că, în dispozitivul deciziei din *10 mai 2022*, Curtea de Apel Comrat a indicat cu suficientă claritate căile, termenul și modul de atac al acesteia prevăzut de legislația în vigoare.

La *11 mai 2022*, Curtea de Apel Comrat a expediat spre cunoștință copia *dispozitivului deciziei* din *10 mai 2022* în adresa participanților la proces, inclusiv în adresa primarului mun. Ceadâr-Lunga, fapt ce se confirmă prin scrisoarea anexată la actele cauzei (f.d.105).

La *12 mai 2022*, Curtea de Apel Comrat a publicat dispozitivul deciziei pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată: www.cacm.instante.justice.md.

La *13 mai 2022*, dispozitivul deciziei instanței de apel, a fost notificată primarului mun. Ceadâr-Lunga, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție nr.DS8006317153AS (f.d.116).

De altfel, informația respectivă se regăsește inclusiv și pe pagina oficială a ÎS „Poșta Moldovei”: www.posta.md/ro/track-trace/mailing/DS8006317153AS, la compartimentul „Track&Trace”.

Din cele menționate supra, rezultă că termenul de 30 de zile prevăzut la art.245 din Codul administrativ, pentru prezentarea recursului a început să curgă, începând cu data de *14 mai 2022*, ziua imediat următoare de la data notificării primarului mun. Ceadâr-Lunga a dispozitivului deciziei instanței de apel, și care a expirat la data de *13 iunie 2022 inclusiv*.

În pofida celor enunțate supra, primarul mun. Ceadâr-Lunga a depus la Curtea de Apel Comrat, prin intermediul oficiului poștal OP Ceadâr-Lunga-4, recursul (împreună cu motivarea) împotriva deciziei instanței de apel *abia la 27 iunie 2022*, și înregistrat la Curtea de Apel Comrat la *29 iunie 2022* sub nr.2405, cu încălcarea evidentă a termenului legal de 30 de zile prevăzut la art.245 alin.(1) din Codul administrativ. Or, termenul-limită de prezentare a recursului a expirat încă la data de **13 iunie 2022 inclusiv** (f.d.132, 134-139).

De altfel, recurentul primarul mun. Cadâr-Lunga, începând cu data de *13 mai 2022 – până la 13 iunie 2022 inclusiv*, a dispus de suficient timp de a-și valorifica dreptul de a prezenta recursul în interiorul termenului legal prevăzut la art.245 alin.(1) din Codul administrativ.

Or, fiind cel interesat de soluționarea cauzei în ordine de recurs, primarul mun. Ceadâr-Lunga trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță, după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz, prin depunerea recursului în conformitate cu art.245 alin.(1) din Codul administrativ, cu solicitarea după caz, repunere în termen a actului de procedură în conformitate cu legislația în vigoare în situația omiterii acestuia.

La acest aspect, se reține jurisprudența CEDO (*cauza Bodiu v. Republica Moldova, cererea nr.7516/10, hotărârea din 18 iunie 2019*), unde Curtea a notat că, sistemele legale a diferitor state membre prevăd posibilitatea extinderii termenului limită, în cazul în care există motive valabile în acest sens. În același timp, dacă termenul limită pentru un recurs este extins după o perioadă considerabilă de timp și pentru motive care nu par să fie persuasive, această decizie poate încălca principiul securității raporturilor juridice. Curtea a recunoscut că este în primul rând la discreția instanțelor naționale să decidă în privința extinderii termenului limită pentru declararea unui recurs, însă această discreție nu este nelimitată. Instanțelor li se cere să aducă motive. Unul din motive poate fi, de exemplu, omisiunea autorităților de a informa părțile despre decizia adoptată în privința cauzelor acestora. Chiar atunci, *totuși, posibilitatea extinderii nu poate fi nelimitată, din moment ce părțile trebuie să i-a măsuri în intervale rezonabile de timp pentru a afla despre progresul procedurilor judiciare despre care aceștia cunosc*. În fiecare caz, instanțele naționale trebuie să verifice dacă motivele privind extinderea termenului limită pentru recurs poate să justifice ingerința în principiul res judicata, în special dacă legislația națională nu limitează discreția fie în ceea ce privește timpul sau motivele pentru extinderea termenului limită (*cauza Ponomaryov v. Ucraina, nr.3236 / 03, §§ 41, 03 aprilie 2008*). Curtea a notat că H. în cererea sa de recurs nu a explicat ce l-a împiedicat să afle despre decizie mai devreme, sau mențiunea dacă a încercat să afle despre progresul procedurilor în apel inițiate de el. În aceste circumstanțe, Curtea a considerat că prin admiterea recursului lui H. după scurgerea unei perioade considerabile de timp și în absența vreunei explicații plauzibile de ce nu a făcut-o mai devreme, a adus la zero tot procesul judiciar, care s-a finalizat cu o decizie definitivă și executorie și astfel a constituit res judicata

Din cele enunțate, drept consecință, intervine aplicarea sancțiunii procedurale prevăzută la art.246 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, de declarare a recursului inadmisibil.

Conform art.24 alin.(1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la art. 245 din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Din cele constatate rezultă că nerespectarea termenului de depunere a recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al primarului mun. Ceadâr-Lunga care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Mai mult, recurentul primarul mun. Ceadâr-Lunga nu a prezentat probe incontestabile ce ar indica aflarea sa într-o veritabilă imposibilitate de a efectua actul de procedură (depunerea recursului) în interiorul termenului legal prevăzut la art.245 alin.(1) din Codul administrativ, luând în considerare a cel fapt că instanța de apel a respectat procedura de notificare a actului judecătoresc părților la proces în strictă conformitate cu prevederile legale.

Imperioase speței sunt inclusiv și dezideratele statuate de CEDO în cauza *Ponomaryov vs Ucraina*, conform căroră, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

În atare circumstanțe, soluția de declarare a recursului depus de primarul mun. Ceadâr-Lunga ca inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de primarul mun. Ceadâr-Lunga ca inadmisibil.

Conform art.230, 245 și art.246 alin.(1) și (2) lit.d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de primarul mun. Ceadâr-Lunga se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron